

RED JE
VEDNO
PAS
PRIPET!

ZA VEČJO VARNOST OTROK MED VOŽNJO

RED JE VEDNO PAS PRIPET!

Red je vedno pas pripet, za večjo varnost otrok pri vožnji

Prenovljena in dopolnjena izdaja 2016

Založil in izdal:

Javna agencija Republike Slovenije za varnost prometa,
Sektor za preventivo in vzgojo v cestnem prometu

Pri pripravi knjižice so sodelovali:

Mateja Markl, mag. Bojan Žlender, dr. Vlasta Zabukovec, Bojan Oblak

Fotografije:

Diana Anelic, Aleš Fevžer, Blaž Poženel, Peg Perego

Uporabljen plakat in ilustracije so iz knjižice Geschnalt DVR, Bonn.

Pasavec – Agencija Roorda, Amsterdam.

Oblikovanje:

Aljaž Primožič

Tisk:

Cicero d.o.o.

Naklada:

20.000 kosov

Oktober 2016

SPOŠTOVANI!

foto: Igor Kavčič

mag. Igor Velov
Direktor AVP

Projekt Pasavček ima v Sloveniji že dobro uveljavljeno ime, saj ga verjetno pozna že vsak otrok in mladostnik ter tudi starši, saj uspešno poteka že več kot deset let.

Prav varnost otrok je v prvi vrsti cilj in odgovornost nas vseh, staršev, učiteljev in vzgojiteljev ter tudi javnih ustanov, kot je Javna agencija RS za varnost prometa. Zato je izrednega pomena, da se zavedamo tveganj in nevarnosti v prometu, možnih ukrepov in ustreznega ter varnega ravnanja.

Velika večina predšolskih otrok, ki umrejo ali so hudo poškodovani v prometnih nesrečah, so potniki v osebnih avtomobilih, pogosto zato, ker niso ustrezno zavarovani z otroškimi varnostnimi sedeži in drugimi zadrževalnimi sistemi. Mnogi starši se ne zavedajo dovolj, kakšne posledice lahko utrpi otrok, če je med vožnjo neprijet, tudi pri nižjih hitrostih in vsakodnevnih vožnjah. Že ostro zaviranje pri majhni hitrosti je dovolj, da otrok kar poleti po avtomobilu ali celo ven iz njega in se poškoduje, če se ne zgodi celo najhujše.

Otroke smemo voziti v osebni avtomobilu le, če so starosti primerno pripeti v otroškem varnostnem sedežu, ki je z običajnim varnostnim pasom pritrjen v vozilu.

Samo z dosledno uporabo varnostnih pasov in otroških sedežev, prav na vseh vožnjah in vseh sedežih v vozilu, oblikujemo navado in zavest, da je treba nenehno skrbeti za lastno varnost in varnost drugih. Pri tem je zgled voznika in potnikov v avtomobilu, pripetih z varnostnim pasom na vseh sedežih v vozilu, sestavni del vzgojnih prizadevanj. Otrok ne razume, zakaj mora biti pripet, če so ob njem ljudje, ki jih ima rad, a niso pripeti.

Projekt Pasavček temelji na pozitivnih sporočilih, spodbujanju in dobrem zgledu. Osnovni namen je poleg dosledne pripetosti tudi ustrezna uporaba otroških varnostnih sedežev in varnostnih pasov.

Na podlagi izvedenih opazovanj v dejanskem prometu lahko rečemo, da je bil opravljen v preteklih letih zaradi projekta Pasavček izredno velik napredek, pripetost otrok se je povečala kar za 40 %.

Naše nadaljnje aktivnosti se tako dodatno osredotočajo na pravilno uporabo, namestitev sedežev, informiranje staršev, učiteljev in vzgojiteljev. Otroški varnostni sedež mora biti pravilno pritrjen, saj le tako zagotavlja ustrezno zaščito, in otrok mora biti v sedežu pravilno pripet. V knjižici vam predstavljamo, kako izbrati sedež, ki bo primeren otrokovi starosti in telesni teži, kako ga namestiti v avto in kako pripeti otroka. Želimo, da bi vam bile informacije v pomoč, ter da ne pozabite kaj je red: **Red je vedno pas pripet!**

ŽIVLJENJE JE V VAŠIH ROKAH

Od prvih varnostnih ukrepov v osebnih avtomobilih, ki so jih začeli razvijati v zgodnjih petdesetih letih, je varnostni pas še vedno eden od pomembnejših izumov za večjo varnost voznikov in potnikov v avtomobilu.

Vsi potniki in voznik v avtomobilu morajo biti pripeti, tudi na najkrajših vožnjah

Varnostni pas se je v desetletjih spreminjal in izboljševal. Že dolgo uporabljamo avtomatski varnostni pas, ki zagotavlja, da se trakovi pasu kar najbolj prilegajo telesu in s tem zmanjšujejo verjetnost poškodbe. Sodobna vozila imajo vgrajene samozatezne pasove, ki se ob trku še dodatno zategnejo in tako poskrbijo, da je nihanje telesa kar najmanjše, z omejevalniki zatezne sile pa se pas delno sprosti, če je zatezna sila prevelika in bi zaradi tega lahko prišlo do poškodb.

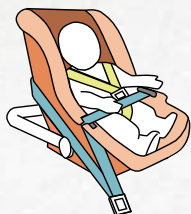
Seveda ima veliko avtomobilov vgrajene tudi varnostne mehove (airbage) in ustrezne vzglavnike. Kljub sodobni tehniki še vedno velja, da moramo varnostni pas pripeti in preveriti, ali so ustrezno zaščiteni tudi drugi potniki v avtomobilu. Še zlasti to velja za otroke.

Edina dobra rešitev je namestitev otroškega varnostnega sedeža, ki mora biti v avto pritrjen čvrsto in natančno po navodilih izdelovalca; otrok mora biti v njem tudi pripet, pas pa ustrezno zategnjen, da otrokovo telo ob morebitnem trku ne zaniha preveč. Odločitev za namestitev otroškega varnostnega sedeža v avto je prvi korak. Poleg tega je glede na starost otroka treba izbrati ustrezen in kakovosten sedež. Pomembno je, katere sedeže priporoča proizvajalec avtomobila, saj se vse vrste otroških sedežev ne dajo dobro pritrčiti v vsak avto. Pred nakupom se spleča preveriti, kako so posamezni sedeži ocenjeni na testih, ki jih pripravlja združenje NCAP ali potrošniške organizacije. Običajno na testih ocenjujejo kakovostnejše in dražje sedeže, zato bodite pri sedežih, ki jih ni mogoče najti v nobenem testu, še posebej previdni.

Pri uporabi otroških sedežev si je treba prizadevati, da bi bil sedež čimboljši. V primerjavi s ceno avtomobila in stroški za njegovo uporabo je otroški sedež bistveno cenejši. In otrok je naše največje bogastvo. Vsekakor je bolje, da je otrok pravilno pripet tudi v malo slabšem sedežu, kot pa da ni pripet.

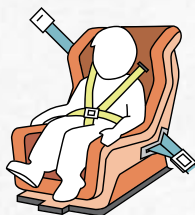
SKUPINE SEDEŽEV

Otroški varnostni sedeži so glede na otrokovo težo in starost najpogosteje razdeljeni v tri skupine.

SKUPINA 0+

V to skupino spadajo sedeži za otroke do največ 13 kg telesne teže oziroma do 10 mesecev starosti.

SKUPINA I

Vanjo spadajo sedeži za otroke od 9 do 18 kg telesne teže oziroma sedeži za otroke stare od 8 mesecev do približno 4 let

SKUPINA II + III

Vanjo spadajo sedeži za otroke, težke med 15 in 36 kg oziroma stare od 3 do 12 let

Nov standard ECE R129 za otroške sedeže

Sile, ki delujejo na otroka in otroški sedež so naprimer pri hitrosti 50 km/h približno 25-krat večje.

Skladno z novim standardom bodo sedeži:

- razvrščeni glede na velikost otroka (do višine otroka 105 cm)
- otroci do 15. meseca se vozijo obratno smeri vožnje
- vsi sedeži imajo isofix pritrditev
- vsi sedeži so testirani za bočne trke

KAKO VOZIMO DOJENČKE

Novejši otroški varnostni sedeži za dojenčke so označeni z oznako 0+. Razlika je v dovoljeni telesni teži otroka, ki je pri skupini sedežev 0+ do 13 kg. Tak sedež omogoča, da ga običajno uporabljamo do 10. meseca starosti otroka.

Sedež moramo postaviti v avto tako, da je dojenček s hrbtom obrnjen v smer vožnje. Le tako ob morebitnem trku s celim telesom pritisne ob naslon sedeža. Več kot 60 % vseh avtomobilskih trkov je namreč čelnih, pri katerih deluje sila pojemka v smer vožnje. Če bi bil otrok obrnjen v smer vožnje, bi zaradi nesorazmerno velike teže glave prišlo do hudih poškodb vratnih vretenc. Vse več strokovnjakov priporoča tak način vožnje otroka celo do dopolnjenega 2. leta starosti.

ca in preverite, ali so pasovi v vašem avtomobilu dovolj dolgi, da lahko pritrдите izbrani sedež. Dojenček mora biti v sedežu pripet z varnostnim pasom otroškega sedeža tako, da se pasovi tesno prilegajo otrokovemu telesu. Velika prednost sedežev za dojenčke je v tem, da lahko otroka pripnemo v sedež že v stanovanju in ga s sedežem prenesemo v avto. Tako lahko v miru in počasi namestimo vse trakove varnostnega pasu, da je otrok pravilno pripet.

Sedež skupine 0+

Otroški varnostni sedež pritrđite v avto z isofix sistemom ali običajnim varnostnim pasom in v skladu z navodili proizvajalca. Pred nakupom prosite za nasvet prodajal-

Podstavek ali "base" za avtosedež 0+

Novejši sedeži imajo možnost pritrđitve z isofix sistemom, kar je zelo enostavno, saj ni potrebno 'vleči' varnostnega pasu. Poleg isofix pritrđitve nekateri proizvajalci nudijo tudi base pritrđitev, pri kateri pritrđite spodnji podstavek (base) z varnostnim pasom (prečni del varnostnega pasu). Pri tem velja **OPOZORILO: vedno morate varnostni pas namestiti tudi preko otroškega sedeža** (diagonalni del varnostnega pasu).

Sedeži za dojenčke morajo biti nameščeni NASPROTNO smeri vožnje tako spredaj, kot zadaj

---

Dojenček v otroškem sedežu je v avtu najbolj varen na zadnji klopi v avtomobilu, vendar le, če je sedež pritrjen z isofix sistemi ali s tritočkovnim varnostnim

Oznaka (air bag) v avtomobilu vas opozarja, da otroka ni dovoljeno prevažati na prednjem sedežu, če varnostni meh ni izključen. **Pri morebitnem aktiviranju varnostnega meha bi ta silovito udaril v otrokov sedež v višini glave, kar lahko povzroči hude poškodbe.**

Pravilna pritrnitev z varnostnim pasom (vedno tudi okrog sedeža)

pasom. Otroški varnostni sedež lahko namestite tudi na sovoznikov sedež, če otroka vozite sami, vendar le, če v avto ni vgrajen varnostni meh (air bag) ali če ga lahko s posebnim ključem začasno izključite.

Izklopite varnostni meh na sprednjem sovoznikovem sedežu

Novorojenček naj ne bi bil v avtosedežu več kot eno uro.

Ročaj za prenašanje mora biti v avtomobilu postavljen v navpičnem položaju oz. čim bližje naslona avtomobilskega sedeža.

Stranski varnostni mehi ter zavese spredaj in zadaj se ne izklopijo, saj otroka in ostale potnike v primeru trka ščitijo pred poškodbami.

V kolikor vozite starejšega otroka na sprednjem sovozniškem sedežu (seveda v ustreznem avtosedežu skupine I ali II + III), potem varnostnega meha ni potrebno izključiti, morate pa sovozniški avtosedež prestaviti v popolnoma končni položaj (potisniti čisto nazaj).

Dojenček je lahko v sedežu skupine 0+ le do dovoljene teže ali dokler glava ne doseže vrha školjke sedeža.

Če so otrokova ramena višje, kot sta odprtini za zgornja trakova varnostnega pasu, je to znak, da je otrok prerasel sedež za dojenčka in potrebuje sedež iz skupine I, ki je namenjen otrokom, težkim od 9 do 18 kg.

Košara za novorojenčke z dihalnimi težavami

V zadnjem času se uporaba prenosnih košar (za dojenčke) povečuje, vendar bi vas želeli opozoriti, da je košara primer-

na le za dojenčke do približno 3-4 meseca starosti (do 9 kg)! Košaro se težje trdno pritrdi v avto in sile, ki delujejo v primeru trka so preveč prečno na otrokovo telo. Iz vseh preizkusnih trčenj so se pokazale za slabšo zaščito kot avtosedeži, primerne pa so za dojenčke, ki imajo težave z dihanjem, 'nedonošenčke' oz. rizične dojenčke. O uporabi košar za prevoz dojenčka se posvetujte z zdravnikom.

SEDEŽI SKUPINE I

Sedeži skupine 1

Sedeži skupine I so z varnostnim pasom stalno pritrjeni v avtomobilu. Zelo pomembno je, da so trakovi varnostnega pasu dobro zategnjeni, da se sedež ne premika in da z nihanjem otroku med vožnjo ne povzroča neprijetnih občutkov. Če otroški varnostni sedež ni dobro pritrjen, se lahko ob trku pomakne iz svojega osnovnega položaja. To seveda še ne bi bilo tako hudo, če ne bi vedeli, da je med zadnjim in prednjim sedežem samo 60 centimetrov prostora za preživetje otroka, ki je pripet v sedežu.

Poleg tega, da je sedež pravilno in dobro pritrjen v avtomobilu, moramo poskrbeti, da je tudi otrok v sedežu pravilno pripet. Trakovi varnostnega pasu morajo biti poravnani in zategnjeni. Le tako ob morebitnem trku otrok ne bo zdrsnil iz sedeža ali dobil dodatnih poškodb zaradi varnostnih pasov. Bolj ko je ohlapen varnostni pas, daljša je pot, ko otrokovo telo ob trku poleti naprej in večja je sila, s katero ga zadrži pas. Pomembno je tudi, da sta odprtini za zgornja trakova varnostnega pasu višje, kot so otrokova ramena.

Univerzalnih otroških sedežev, ki ponujajo zaščito otrok od rojstva do starosti 4 let, ne priporočamo. Tak sedež, ki skuša zadostiti zahtevam za varno vožnjo dojenčkov in veliko večjih ter trikrat težjih otrok, običajno ne daje potrebne varnosti in udobja za najmlajše.

Pri pritrditvi sedeža moramo dosledno upoštevati navodila proizvajalca sedežev. Pred nakupom se zato posvetujte s prodajalcem sedežev in serviserjem vašega avtomobila, kateri sedež vam priporočajo in kako ga lahko dobro pritrдите. Svetovanje pri nakupu in strokovna pomoč pri pritrditvi sedeža v avto sta bistveni lastnosti dobrega prodajalca.

RED JE
VEDNO
PAS
PRIPET!

SEDEŽI SKUPIN II in III ALI I, II in III

Za večje otroke - nad 18 kg telesne teže, uporabljamo posebne sedeže, jahače. Otroku na običajni sedež namestimo podstavek, tako da sedi višje in lahko uporablja običajni tritočkovni varnostni pas ali pas, ki je že vgrajen v sedež. Priporočamo, da imajo tudi naslon za hrbet (na sliki), ki otroku zagotavlja večje udobje med vožnjo, boljši bočni oprijem telesa, vzglavnik za oporo glavi in boljši potek varnostnega pasu prek ramen. Zadnji naslon naj bo premakljiv, da se lahko spreminja po višini in ima tudi vodilo za varnostni pas. V takšnih jahačih lahko otrok med vožnjo tudi zaspi in bo še vedno varno pripet. Na trgu so že na voljo univerzalni sedeži od 9 do 36 kg, ki so bistveno boljša rešitev, ker je jahač že v školjki sedeža in ga ni treba kupovati posebej. Tak sedež lahko uporabljamo 5 do 6 let, saj nam omogoča prilagajanje otrokovi teži in višini.

**Jahačev brez naslonov
za hrbet in glavo ne
priporočamo!**

Jahača moramo pripeti tudi, ko otroka ni v sedežu, da ne bi v primeru trka poletel po avtu in poškodoval drugih potnikov.

**RED JE VEDNO
PAS PRIPET!**

Sedež skupine I, II in III

Sedež skupine II in III

**Varnostni sedeži za večje
otroke**

ISOFIX

Isfix sistem pritrditve sedeža v avto imajo samo sedeži skupin O+ in I (torej do 18 kg otrokove teže) ter vsi avtosedeži po standardu R129. Večina novjših modelov avtomobilov je že opremljena s pritrditvenimi točkami za varno pritrnitev otroškega varnostnega sedeža isofix oz. i-size. Gre za standardiziran sistem pritrditve, ki omogoča, da se otroški sedež hitro, zelo trdno in predvsem brez napak namesti v avto.

Otroški varnostni sedež ima posebna vodila (na sliki), v karoseriji avtomobila pa so posebne zaponke, v katere se potisne sedež. Dobri so tisti sedeži, ki imajo dodatne opore v dno avtomobila (v prostor, ki je sicer namenjen za noge potnika na zadnjem sedežu), da se morebitna nihanja sedeža kar najbolj ublažijo. Sedeži isofix omogočajo izjemno hitro in pravilno namestitvev. Sedež isofix namestimo v nekaj sekundah in ni nevarnosti, da v avtu ne bi bil pravilno pritrjen.

Pomembna prednost je, da se pri sedežih isofix zmanjšujejo sile, ki ob morebitnem trku delujejo na otroka. Tudi pri sedežih z isofix sistemom pritrjevanja velja, da se je treba natančno pozanimati, katere sedeže je mogoče dobro pritrčiti v posamezen model avtomobila, saj so nekateri sedeži še dodatno prilagojeni za določen model avtomobila.

Pri avtosedežih skupine II in III (jahač) pa se pritrtilne točke isofix uporabljajo le za trdnejšo namestitvev sedeža, kar je predvsem pomembno v primeru stranskega trka oziroma, ko otroka ni v sedežu. Otrok pa mora biti za svojo varnost obvezno pripet s 3-točkovnim varnostnim pasom v avtomobilu.

Isfix sistem in »seatfix« pri jahačih

Druga možnost so že v avtomobil vgrajeni sedeži, ki jih preprosto izvlečemo iz običajnega avtomobilskega sedeža, otrok pa uporablja običajni tritočkovni varnostni pas. Kar nekaj avtomobilskih proizvajalcev ponuja takšne sedeže kot dodatno opremo v svojih avtomobilih. Vsekakor je to zelo dobra možnost, saj so sedeži ustrezno preizkušeni in ni težav z njihovo montažo.

NEKAJ NAPOTKOV ZA VOŽNJO OTROK

Ko vozite v avtomobilu otroke, morate biti pri vožnji še posebej pozorni. Prizadevajte si voziti čim bolj tekoče, brez naglih zaviranj ali pospeševanj. Tako se bo otrok bolje počutil in bo lažje prenašal vožnjo. Varnostni sedež namestite tako, da bo otrok sedel ali ležal kar najbolj udobno.

Otrokom naj bo vožnja prijetna

Poskrbite, da bodo vrata ob otrokovem sedežu zaprta tako, da jih ni možno odpreti z notranje strani. Večina avtomobilov ima vgrajeno tovrstno zaporo. Pri dolgih potovanjih se večkrat ustavite za počitek. Že pred odhodom na pot predvidite dovolj postankov, da bodo otroci lažje prenesli vožnjo. Med postankom morate otroku seveda omogočiti, da odide iz avtomobila. Še posebej pri vožnji v vročih dneh morate imeti vedno na voljo tekočino za pitje. Če bo otrok med vožnjo

vseskozi gledal le skozi okno, se bo hitro začel dolgočasiti. Zato je priporočljivo, da ga zaposlite, tako da mu čas hitreje mine. Če je le možno, poskrbite, da otrok na zadnjih sedežih ne bo sam. Igra v dvoje je bolj zanimiva in čas hitreje mine, prav tako pa lahko sopotnik zadaj preprosto pobere igrače, ki padejo otroku s sedeža.

Ni nujno, da se otrok igra z običajnimi igračami. Med vožnjo si lahko izmislite tudi nove igre, povezane z vožnjo: npr. igra registrskih števil avtomobilov, ko z otrokom tekmujete, kdo bo prej naštel več avtomobilov s sodimi ali lihimi številkami.

Če je vašemu otroku rado slabo, ga poskušajte zaposliti z igrami, ki usmerijo njegovo pozornost na zunanost avtomobila: štetje znakov, avtomobilov, opazovanje pokrajine in podobno.

Avtomobil vedno ustavite tako, da otrok iz avtomobila izstopi na površino za pešce in ne na cesto.

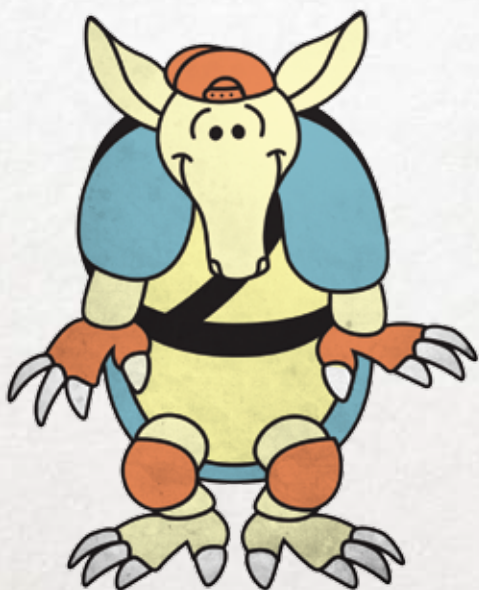
Ko otrok zraste do 150 cm, mu ni treba več uporabljati varnostnega sedeža, temveč lahko sedi na običajnem sedežu in uporablja tritočkovni varnostni pas v avtomobilu. Seveda tudi tu velja, da mora zgornji del pasu potekati prek otrokovega ramena, da morajo biti pasovi poravnani in tesno ob telesu, predvsem pa, da si je treba pas pripeti med vsako vožnjo.

KAJ O PRIPENJANJU OTROK DOLOČA ZAKON

Zakon o pravilih v cestnem prometu (Ur. l. 82/2013 ter spremembe) v 88. členu določa: Med vožnjo v motornem vozilu z vgrajenim zadrževalnim sistemom mora biti otrok, manjši od 150 cm, zavarovan z zadrževalnim sistemom, ki je primeren otrokovi telesni masi. V motornem vozilu, ki ni opremljen z zadrževalnim sistemom, ni dovoljeno prevažati otrok, mlajših od treh let, otroci starejši od treh let in manjši od 150 cm pa se smejo prevažati le na sedežih, ki niso prednji sedeži. Otrok ni dovoljeno prevažati v nazaj obrnjenem zadrževalnem sistemu v sedežu za potnike, zaščitenem s prednjo zračno blazino, razen če je zračna blazina deaktivirana mehanično. V 17. točki je določeno, da se z globo 120,00 € kaznuje za prekršek voznik, ki ravna v nasprotju z določbami tega člena.

*Pasavček je moj prijatelj,
z njim je v avtu vedno varno,
vozit se je res zabavno,
če vsi vemo kaj je red:
Red je vedno pas pripet!*

*Očku rečem al pa mami,
da me s pasom varno spravi,
vsi naj vemo, kaj je red:
Red je vedno pas pripet!*

ALI SE MORAJO PRIPENJATI Z VARNOSTNIM PASOM TUDI NOSEČNICE?

Tudi bodoče mamice naj med nosečnostjo uporabljajo varnostni pas, saj ne bo v ničemer škodil še nerojenemu otroku. Pomembno je, da si pas pravilno namestijo tako, da spodnji del pasu poteka pod trebuhom, gornji pa preko ramena. Ob morebitni nesreči pas ne bo poškodoval nerojenega otroka, pač pa bo zadržal telo nosečnice, da ne bo udarilo ob volanski obroč ali ob armaturno ploščo. Tak udarec je veliko bolj nevaren kot pa pritisk, ki ga povzroči pas na telo nosečnice ob morebitni nesreči.

Tudi nosečnica mora biti pripeta s pasom

NAPOTKI ZA NAKUP SEDEŽA

Pri nakupu sedeža si lahko pomagate s temi kratkimi napotki. Odločite se za sedež, pri katerem vam bodo prodajalci znali dobro svetovati, kako ga namestite v avto - še boljše seveda je, če vam to tudi pokažejo - in v katerem se bo otrok dobro počutil.

VOZILO - preverite, ali so to izdelki, ki jih proizvajalec vozila priporoča, oziroma ali so pri sedežu omejitve, da jih v določena vozila ni mogoče dobro pritrčiti. Že

Pri nakupu novega avtosedeža upoštevamo...

pri nakupu sedeža morate upoštevati, v kakšen avtomobil ga boste pritrčili. Če boste sedež večkrat prestavljali, na primer v drug avtomobil, bodite še posebej pozorni, da bo njegovo pritrjevanje in snemanje čim bolj preprosto. Upoštevajte, da vsi sedeži niso prilagojeni za pritrnitev na sredino zadnje klopi, kjer je sicer najbolj primerno mesto za pritrnitev sedeža. Če zahteva proizvajalec sedeža pritrnitev s tritočkovnim varnostnim pasom, lahko sedež namestimo na sredino zadnje klopi

le, če imamo v avtomobilu vgrajen tak pas.

USTREZNOST SEDEŽA - sedež mora ustrezati standardu (trenutno sta to ECE 44/04 in ECE R129) in mora imeti oranžno nalepko, na kateri so navedeni podatki o izpolnjevanju pogojev.

NAMESTITEV V AVTO - preverimo, ali se da sedež dobro namestiti v avto, ali ga je mogoče preprosto namestiti, ali so navodila za namestitev in uporabo jasna in razumljiva, ali lahko sedež prestavimo tudi v drugo vozilo, če otroka vozi kdo drug. Če prestavljate sedež iz enega avtomobila v drugega, morate vedno znova preveriti, ali je sedež dovolj temeljito pritrjen. Le po navodilih izdelovalca pritrjen sedež zagotavlja popolno varnost!

VARNOST OTROKA - preverimo, ali je pripenjanje otroka v sedež preprosto in omogoča hitro ter zanesljivo zaščito.

UPORABNOST IN UDOBJE - otrok mora varnostni sedež sprejeti za svojega, zato mu izberite takšen sedež, v katerem se bo dobro počutil. Pri nakupu upoštevajte tudi, da mora imeti sedež prevleko iz prijetnega materiala, na primer tkanine iz naravnih snovi. Prevleka mora biti pralna in zato lahko snemljiva s sedeža, da jo lahko preprosto snamemo in operemo. Po možnosti izberite sedež svetlejših barv. Sedež temnih barv je namreč poleti bolj vroč. Pazite tudi na to, da otrokovo telo ne pride v stik s kovinskimi ali plastičnimi deli, ki so poleti lahko hitro zelo vroči. Otrok se mora v sedežu počutiti svobodnega. Pazite tudi na to, da ima otrok v sedežu dovolj prostora za gibanje nog. Otroci v avtomobilu pogosto tudi zaspijo - za krajši ali daljši čas. Zato mora imeti sedež dovolj bočne opore, da je otrok varen tudi med spanjem in da tedaj čim manj opleta s telesom in glavo.

Nalepka ima naslednje elemente:

ECE 44/04 ali ECE 129	oznaka pomeni zagotovilo, da sedež ustreza navedenemu standardu
Universal	pojasnjuje, da je sedež namenjen uporabi v vseh modelih avtomobilov
9-36 kg ali 105 cm	sedež je primeren za otroke navedene telesne teže oziroma višine
E1	oznaka je dokaz, da je bil sedež preizkušen, številka ob črki E pa je oznaka države, katera je izdala ECE homologacijo (1 je oznaka Nemčije, 2 je Francija, 3 je Italija, 4 je Nizozemska,...)
04301171	številka testa, posebej pomembni sta prvi dve številki 04, ki označujeta, da sedež ustreza standardu ECE 44/04 in drugi dve, ki sta številki inštituta, kjer je bil sedež testiran (30 je številka zelo kvalitetnega Nemškega inštituta), zadnje štiri številke so številke testa modela avtosedeža
Nr. 0060854	serijska št. sedeža

KAKO SE TESTIRAJO OTROŠKI VARNOSTNI SEDEŽI?

Vsi avtosedeži, ki so v prodaji na evropskem trgu, morajo ustrezati mednarodnemu standardu ECE R44/04 ali ECE R129. Standard zagotavlja, da so posamezni deli sedeža (školjka, ogrodje, pasovi, prevleke) izdelani iz ustreznih materialov, da je sedež uspešno preстал teste varnosti in se da ustrezno namestiti v osebni avto z isofix sistemom ali s tritočkovnim avtomatskim varnostnim pasom.

Standard ECE R44/04

V skladu s standardom ECE R44/04 mora biti otroški varnostni avto sedež preizkušen, kako zaščiti otroka pri čelnem trku s hitrostjo 50 km/h. Novi standard vnaša tudi preizkuse sedežev z isofix pritrditvijo, zaostruje dinamične obremenitve, ki jih mora sedež prenesti ter zahteva večji nadzor pri proizvajalcih otroških avtosedežev.

ECE R129 ali I-Size:

Novi predpis – homologacija ECE R129 – (v veljavi od leta 2014) trenutno prinaša dve bistveni spremembi in sicer avtosedeži morajo opraviti tudi bočne preizkuse in niso več razdeljeni v skupine po teži otroka, temveč po njegovi – višini. Standard R129 se nanaša le na avtosedeže za otroke do višine 105 cm, za večje je standard še v pripravi. V sedežih po novem predpisu morajo biti otroci do 15. meseca starosti v otroškem sedežu obrnjeni v nasprotno smer vožnje. Avtosedeži z R129 standardom se lahko pritrdijo v avto le z isofix sistemom (i-size) Vsi avtosedeži, ki so v

avto pritrdjeni z isofix sistemom in imajo oporno nogo za čvrstejšo pritrditev (druga možnost je pritrditveni trak z angleško oznako top-tether), bodo lahko pritrdjeni v avtomobile na mesta, ki bodo ustrezno označena z oznako i-Size. To pomeni, da izdelovalec avtomobila zagotavlja, da ima na tistem mestu oporna noga otroškega sedeža varno in dovolj trdno oporo (dno avta je tam dovolj trdno).

Kaj novi predpisi pomenijo za uporabnike?

Trenutno na trgu še ni veliko avtosedežev z novo homologacijo. Za vse, ki že imate avtosedeže s homologacijsko oznako ECE-R44/04, se tako ni spremenilo še nič in se tudi ne bo spremenilo v prihodnjih letih, saj bo sedanja homologacija veljala še vrsto let. Prav zato tudi ni nobenega zadržka, da ne bi kupili novega avtosedeža s homologacijo ECE-R 44/04, kajti avtosedežev z novo homologacijo ECE-R 129 še ni veliko na trgu. Še enkrat naj poudarimo, da vse to velja le za sedeže za dojenčke in majhne otroke, kajti za avtosedeže za večje otroke se predpisi še niso spremenili. Predvidoma se bodo spremenili v prihodnjih letih.

Sedež mora imeti oznako,
da je testiran - homologiran

Kljub prihajajočim novim predpisom bo uporaba sedežev s homologacijo ECE-R 44/03 in ECE-R 44/04 dovoljena še vrsto let. Zato vsi tisti, ki potrebujete nov otroški varnostni sedež, lahko povsem mirno kupite avtosedež in ga uporabljate.

Nasvet

Odsvetujemo uporabo sedežev, ki so bili narejeni v skladu s starejšimi standardi (ECE 44/01 ali 44/02), saj stari sedeži ne zagotavljajo enake stopnje varnosti. Poleg tega pa z leti materiali, iz katerih so narejeni sedeži, izgubljajo svojo elastičnost in trdnost, kar lahko vpliva na varnost.

Potrošniške ter avtomobilistične organizacije opravljajo tudi dodatne teste otroških varnostnih sedežev. Pri teh testih presojujejo sedeže tudi na podlagi dodatnih meril, ki sodijo na področje prijazne uporabe (kvaliteta in materiali) ter tudi takšnih, ki zagotavljajo višje zahteve glede varnosti v bolj zahtevnih razmerah (testi pri višjih hitrostih, pod drugačnimi koti itd.). Pri izbiri sedeža je zato koristno preveriti, kako se je sedež izkazal tudi na teh testih in po posameznih merilih (predvsem z vidika varnosti).

Preden zaženete motor, se pripnite z varnostnim pasom. Preverite, ali so trakovi pasu poravnani, in rahlo potegnite pas v smeri proti zgornjemu pritrdilnemu mestu. Tako boste zagotovili, da se bo pas kar najbolj prilegal telesu. Le tako boste zagotovili njegovo pravilno delovanje.

Varnostni pas je nujen pogoj za ustrezno zaščito z varnostnim mehkom. Neprijetno vozniško ali potniško lahko v primeru, če se varnostni meh sproži, dobi zelo hude in neprijetne poškodbe obraza.

V osebнем avtomobilu morajo biti pripeeti tudi vsi potniki (na prednjem in zadnjih sedežih). Neprijeti potniki na zadnjih sedežih ogrožajo poleg sebe tudi voznika in potnika na prednjem sedežu.

Preverite tudi, ali imate pravilno nameščen sedež in vzglavnik. Med vožnjo je

voznik, ki ima naslon sedeža nastavljen preveč položno, preveč odmaknjen od naslona in vzglavnika, zato ima bistveno slabšo oporo, pa tudi zaščito. Vzglavnik naj bo nastavljen tako, da je zgornji rob vzglavnika poravnani z vrhom glave.

PRIPNITE SE

MOJ OTROK SE NOČE VOZITI V OTROŠKEM VARNOSTNEM SEDEŽU!

Veliko staršev se srečuje s podobno težavo. Večinoma se pojavlja pri otrocih, ki kot dojenčki med vožnjo niso bili nameščeni v otroškem sedežu, ali pa pri otrocih, kjer starši niso dosledno vztrajali pri zahtevi, da je otrok v sedežu.

Za pripravljenost otrok, da se bodo vozili pravilno pripeti in nameščeni v otroškem sedežu, je pomembno najprej to, da so starši in drugi, s katerimi se otrok v avtomobilu vozi, prepričani o nujnosti uporabe sedeža in varnostnih pasov za otrokovo varnost. Tako otroci, ki se že od rojstva vedno vozijo pripeti v ustreznem

otroškem sedežu, sploh ne čutijo potrebe, da bi se tej zahtevi upirali.

Prav tako je pomembno, da smo pri tem dosledni ter da je otrok res pripet med vsako vožnjo z avtomobilom. Sicer se nam lahko hitro zgodi, da se otrok začne pogajati, kdaj bi bil pripet in kdaj ne.

Pomembno je tudi, da se o tem dogovorimo tudi z vsemi ostalimi odraslimi, s katerimi se otrok vozi v avtomobilu (npr. babice in dedki itd.).

Nekaj problemov se lahko pojavi tudi s starostjo otroka, češ »sedaj sem pa že toliko velik, da ne potrebujem več stolčka«. Tej najstarejši skupini, dokler otrok ne doseže višine 150 cm (okrog 12. leta), so namenjeni jahači z naslonjalom za telo in glavo, otrok pa je pripet z običajnim varnostnim pasom. Tudi tu moramo starši neomajno vztrajati, da je pripetost nujni pogoj za varno vožnjo.

Včasih se starši srečujejo s težavo, da otrok odkrije, kako se odpne varnostni pas, in nato navdušeno pritiska na ključavnico in odpenja pas. Preprosta rešitev je, da pas za nekaj časa obrnemo, da otrok ne doseže gumba na ključavnici.

Predvsem pa moramo biti s svojim ravnanjem zgled in se res vedno pripnemo z varnostnim pasom, ko sedemo v avto, ne glede na dolžino vožnje ali sedež, na katerem sedimo.

Tako otrok med vožnjo ni varen

NAPAKE PRI UPORABI SEDEŽEV

Najpogostejše napake

SEDEŽ NI PRAVILNO PRITRJEN

- sedež za dojenčka je obrnjen narobe - otrok gleda v smer vožnje, postavljen je na prednji sedež v avtomobilu, varnostni meh pa ni izključen
- sedež ni pravilno pripet z avtomobilskim varnostnim pasom
- še zlasti nevarno pa je, če je avtosedež pritrjen s trakovi ali vrvicami
- sedež je slabo pritrjen in ne daje stabilne opore - vožnja v takšnem sedežu je za otroka neprijetna
- avtosedež mora biti pritrjen v avto v skladu z navodili proizvajalca sedeža in avtomobila

SEDEŽ NI PRIMEREN ZA OTROKOVO TEŽO, VIŠINO IN STAROST

- pri sedežu za dojenčke je otrokova glavica višje od roba sedeža
- otrok je premajhen za sedež, trakovi ali varnostni pas potekajo precej višje, kot so otrokova ramena
- otrok je prerasel sedež, otrokova ramena so višje, kot je vrh vpenjanja naravnih pasov
- otrok težji od 18 kg mora biti obvezno v sedežu skupine II + III in pripet z avtomobilskim varnostnim pasom

OTROK V SEDEŽU NI PRAVILNO PRIPET

- trakovi varnostnega pasu so zaviti in premalo zategnjeni
- varnostni pas ne poteka pravilno, npr. pri jahaču pod rogljema
- otrok sploh ni pripet v sedežu.

Pravilno

SO OTROCI V AVTU RES VARNI?

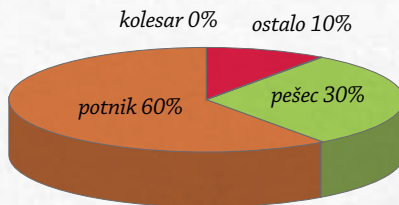
Žal je pravi odgovor: »Lahko bi bili!« Evropski projekt Pasavček nam je namreč omogočil načrtno spremljanje ustrezne zaščite otrok v osebnih avtomobilih. Vsako leto je organizirano opazovanje in merjenje pripetosti z varnostnim pasom in uporabe otroških varnostnih sedežev. Meritve pred izvajanjem projekta Pasavček v letu 2005 so pokazale, da je bilo v povprečju med vožnjo pripetih 54 % otrok, zadnji podatki pa kažejo, da se je povprečna pripetost otrok povečala na 94 % pripetih otrok med vožnjo. Vendar pa so še vedno tudi nepripeti otroci, predvsem na krajših razdaljah ter pri nižjih hitrostih (znotraj naselij), kjer starši še vedno podcenjujejo sile pri trku in teži posledic.

Dolgoletni statistični podatki kažejo, da so otroci najbolj ogroženi prav kot potniki v avtomobilih, ko bi jih morali starši in drugi odrasli brez opravičila dosledno zavarovati v otroških varnostnih sedežih. Tega da ne znamo, ali nočemo zaščititi otroka v avtu, ko je naš sopotnik in je odvisen le od našega zgleada in ravnanja, enostavno ni možno razumeti. Že pri trku vozila, ki vozi s hitrostjo 50 km/h, se naša naletna teža poveča več kot 30-krat. Mamica, ki sama ni pripeta z varnostnim pasom, stisne otroka ob armaturo z naletno težo okoli ene tone in pol. Tolične sile si sploh ne znamo predstavljati. Ker se nas večina boji padca v globino, pa si lahko predstavljamo, da je sila ob trku s hitrostjo 50 km/h v zid, enaka padcu s strehe večje družinske hiše. Zato si vedno pripravimo varnostni pas in pripnimo v sedež tudi otroka. Za otroka sedež ni oklep, ki bi ga omejeval, ampak mu omogoča boljši pogled iz vozila, saj je dovolj visok, da vidi skozi okno. Pomeni mu varno zavetje in tako mu ga tudi predstavimo.

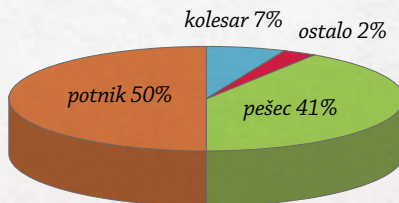
Otroci, ki so ustrezno pripeti z varnostnim pasom v ustreznem otroškem varnostnem sedežu, so bistveno bolj varni ob morebitnih nesrečah, pa tudi ob ostrih zaviranjih, saj jih sedež še dodatno zaščiti. Z dosledno uporabo varnostnih sedežev bi bilo v prometnih nesrečah manj mrtvih in hudo poškodovanih otrok.

Dober zgled in ustrezne navade, ki se oblikujejo v otroških letih, ostanejo tudi v mladostniških letih odraščanja in v odraslosti.

Vseh teh podatkov nismo pripravili zato, da bi vas strašili. Želimo vam le predlagati, da storite nekaj zase in za svoje otroke. Predlagati, da lahko to storite že danes, ker bo jutri morda že prepozno. Žal se nesreče ne dogajajo le drugim, udeleženi smo lahko tudi sami, čeprav smo še tako previdni. In neodgovorno in lahkomišelnost je, da ne storimo tega, kar je tako preprosto in dosegljivo. Pripnite si pas in ustrezno zaščitite svojega otroka.

Smrtne žrtve med otroci (0 - 7 let)
2010 - 2015

Hudo poškodovani otroci (0 - 7 let)
2010 - 2015

Prometna varnost otrok
pri nas

KAKO JE Z UPORABO IN NAKUPOM STARIH SEDEŽEV?

Stari sedeži: da ali ne?

Tako kot se je v zadnjih letih bistveno izboljšala varnost vozil, so tudi novejši sedeži izdelani v skladu s strožjimi varnostnimi zahtevami. Starih sedežev, ki ne ustrezajo novejšim standardom ECE R44/04 ali R129, ne priporočamo (sedeži so brez oznak ali z oznakami ECE 44/01 ali ECE 44/02). Poleg tega ne priporočamo uporabe sedeža, v katerem je bil otrok ob trku, čeprav ni vidnih posledic. Lahko pa je prišlo do nevidnih poškodb pasov, zaponk in ključavnice, poškodb školjke sedeža ali nosilne konstrukcije, kar lahko ob morebitnem močnejšem trku pomeni, da sedež ne bo opravil svoje vloge. Pred nakupom starega sedeža se zato posvetujte s strokovnjakom.

Odsvetujemo nakup in uporabo sedežev, starejših od 8 let. Ogradje večine sedežev

je iz umetnih materialov, ki s staranjem izgubljajo prožnost in trdnost, in ob morebitnem trku se energija, ki bi jo moral zadržati sedež, prenese na otroke, zato so sile, ki delujejo nanj, večje. To pa lahko povzroči hujše posledice.

Najem sedeža

Najem sedeža v splošnem sicer odsvetujemo, razen morda za najmlajšo skupino, ki se uporablja relativno kratek čas. Pri najemu ali sposoji sedeža moramo vedno preveriti ali sedež ustreza homologacijskim standardom (ECE), preverimo pa tudi starost edeža ter morebitne poškodbe sedeža (saj če je bil sedež z otrokom udeležen v hujši prometni nesreči ni več dovolj varen).

PRVA VOŽNJA – VARNA VOŽNJA

V okviru projekta Prva vožnja, varna vožnja izvajamo usposabljanja medicinskega osebja v porodnišnicah po Sloveniji, da lahko svetujejo staršem o varni vožnji otrok in uporabi otroških varnostnih sedežev.

Poleg tega pa izvajamo in organiziramo za bodoče starše predavanja v okviru šol za

starše, ki niso obvezna ampak del dodatnega programa. Starše na teh srečanjih seznanimo s pravilno uporabo in namestitvijo otroških varnostnih sedežev za različne starostne skupine in vrste otroških sedežev. Na predavanju teoretično in praktično prikazemo, zakaj in na kakšen način je potrebno uporabljati otroške varnostne sedeže, kar tudi podpremo z video vsebinami o nepravilni uporabi. V sklopu predavanja lahko prisotni ob koncu tudi sami preizkusijo namestitev otroških varnostnih sedežev na demo avtosedežu, predavatelji pa so jim na voljo za morebitna dodatna vprašanja.

PROJEKT PASAVČEK DO SEDAJ

Osnovni namen projekta je spodbujanje pravilne uporabe otroških varnostnih sedežev in varne vožnje otrok. Projekt se izvaja po slovenskih vrtcih in osnovnih šolah od leta 2005, vsako leto sodeluje 600 – 700 oddelkov in skupin, preko 12.000 otrok. Skupno je do sedaj v desetih letih v projektu sodelovalo 8.450 vrtčevskih skupin in oddelkov prve triade osnovne šole, skupno je bilo vključenih preko 157.000 otrok, preko 14.000 učiteljev in vzgojiteljev, posredno pa še cca. 100.000 staršev, izvedenih je bilo preko 700 preventivnih dogodkov po občinah, šolah in vrtcih.

V desetih letih je v projektu sodelovalo preko 157.000 otrok.

Ciljna skupina projekta so otroci med 4 in 12 letom starosti, ki preko igre, različnih pestrih aktivnosti in pozitivnega pristopa pridobivajo ustrezna znanja in tudi odnos do dosledne uporabe otroških sedežev in varnostnih pasov. Posredno so vključeni tudi starši in stari starši, ki se z aktivnim sodelovanjem prav tako informirajo in osveščajo glede varnosti otrok med vožnjo. Starši so s svojim ravnanjem otrokom zgled, zato je nujno, da so tudi sami vedno pripeti z varnostni pasom.

Pasavček pravi:

RED JE VEDNO PAS PRIPET!

V okviru projekta zagotavljamo različna preventivna gradiva, ki otroke spodbujajo, k varnemu ravnanju, kot so pobarvanke, plakati, tattooji, kazala za knjige, obešanke itd. Prav tako obsežno informiramo in svetujemo glede ustrezne uporabe, preko spletnih strani:

www.pasavcek.si, preventivnih dogodkov Pasavček in praktičnih prikazov z demo sedežem. Vsi otroci so ob zaključku projekta nagrajeni s priznanjem Pasavček in praktično nagrado, ki je uporabna in hkrati vedno opozarja na dosledno uporabo varnostnih pasov.

V okviru projekta se izvaja tudi evalvacija in spremljanje učinkov, ter objektivno opazovanje prijetosti med vožnjo. **Podatki kažejo, da se je prijetost otrok v povprečju v desetih letih izjemno povečala in sicer iz 54% v letu 2005 na preko 94%** pri zadnjem opazovanju. Potrebno pa je ob tem poudariti, da je prijetost otrok na krajših razdaljah, na ulicah v naselju še vedno prenizka.

PREVERITE ALI STE OTROKA PRAVILNO NAMESTILI V OTROŠKI SEDEŽ?

- ✓ Otroški sedež ustreza otrokovi **velikosti in teži** (glede na homologacijo).
- ✓ Otroški sedež je **dobro pritrjen** na sedežu avtomobila, tako da se ne premika.
- ✓ Trakovi varnostnega pasu avtomobila so **poravnani in pravilno napeljeni** oz. pri isofixu so sponke **trdno zataknjene**.
- ✓ Varnostni pas poteka otroku **čez ramo in ne ob vratu**.
- ✓ Trakovi varnostnih pasov v otroškem sedežu so **poravnani in trdno zategnjeni** (manj kot dva prsta prostora).
- ✓ Pri jahaču: Varnostni pas gre otroku **čez boke** in je speljan **pod stranskimi vodili** (roglji).
- ✓ Otrokove igrače ali debelejša oblačila **niso pod trakovi varnostnega pasu**.

RED JE VEDNO PAS PRIPET!

RED JE VEDNO
PAS PRIPET!

